

Sammanfattning

Fråga om det förelegat grund för avskedande av en präst. Påståenden bl.a. om att prästen låtit församlingen stå för kostnaderna för mat som inte kommit verksamheten till del och att hon gjort otillbörliga blomsterinköp samt ställt in gudstjänster utan giltiga skäl. Tillika fråga om vilka omständigheter som kan ligga till grund för prövningen av avskedandet.

Postadress

Box 2018
103 11 STOCKHOLM

Besöksadress

Stora Nygatan 2 A och B

Telefon

08-617 66 00

Telefax

08-617 66 15

kansliet@arbetsdomstolen.se
www.arbetsdomstolen.se

ARBETSDOMSTOLENDOM
2005-07-20
StockholmDom nr 78/05
Mål nr A 178/04**KÄRANDE**

Kyrkans Akademikerförbund, Box 19609, 104 32 STOCKHOLM
Ombud: kanslichefen Lennart Berggren, Kyrkans Akademikerförbund,
samma adress

SVARANDE

1. Svenska kyrkans Församlingsförbund, Box 4312, 102 67 STOCKHOLM
2. Hässleholms församling, Box 234, 281 23 HÄSSLEHOLM
Ombud för båda: avtalssekreteraren Linda Thomasson, Svenska kyrkans
Församlingsförbund, adress som nr 1

SAKEN

Ogiltigförklaring av avskedande m.m.

Bakgrund, yrkanden m.m.

Mellan parterna gäller kollektivavtal.

B.K., som är medlem i Kyrkans Akademikerförbund (förbundet), anställdes som kommunister i Hässleholms församling år 1988. Den 1 maj 2004 avskedades hon från anställningen. Tvist har uppstått i frågan om det funnits laglig grund för avskedandet eller i vart fall saklig grund för uppsägning. Tvisteförhandlingar har ägt rum utan att parterna har kunnat enas.

Förbundet har vid Arbetsdomstolen väckt talan mot arbetsgivarparterna och yrkat att Arbetsdomstolen skall ogiltigförklara avskedandet av B.K. samt förplikta Hässleholms församling att till B.K. utge 150 000 kr i allmänt skadestånd, jämte ränta enligt 6 § räntelagen från den 29 oktober 2004 (dagen för delgivning av stämning) till dess betalning sker.

Arbetsgivarparterna har bestritt käromålet. Inget belopp avseende allmänt skadestånd har vitsordats. Räntheyrakandet har vitsordats som skäligt i och för sig.

Parterna har yrkat ersättning för sina rättegångskostnader.

Till utveckling av talan har parterna anfört i huvudsak följande.

Förbundet

B.K:s anställning m.m.

B.K. är född år 1953. Hon har en teologie kandidatexamen och en filosofie kandidatexamen. Hon prästvigdes år 1978. Efter olika förordnanden anställdes hon under år 1988 som kommunister i Hässleholms församling. Sedan år 1993 har hon en anställning med tjänstgöring om 50 procent som sjukhuspräst inom sjukhuskyrkan och resterande 50 procent som församlingspräst.

B.K. blev sjukskriven den 12 december 2003, eftersom hon tog illa vid sig av arbetsgivarens agerande och hon är fortfarande sjukskriven. Under januari 2004 begärde arbetsgivaren befogenhetsprövning hos domkapitlet i Lund enligt bestämmelserna i kyrkoordningen. Den 3 februari 2004 gav domkapitlet arbetsgivaren befogenhet att vidta arbetsrättsliga åtgärder. Den 5 februari 2004 varslades B.K. om avskedande. Därefter ägde överläggning rum den 9 mars 2004. Den 19 mars 2004 upphävde kyrkorådet den sekretess som hade funnits i ärendet. Den 13 april 2004 beslutade kyrkorådet att det skulle göras en polisanmälan, vilket gjordes dagen efter. Den 21 april 2004 beslutade kyrkorådet att B.K. skulle avskedas från sin anställning. Hon avskedades från anställningen den 1 maj 2004.

Förundersökningen i fråga lades senare ner den 19 november 2004, eftersom brott inte kunde styrkas.

Upprinnelsen till hela händelseförloppet var vad som utspelade sig på en personalkonferens som genomfördes i oktober–november 2003 om de svårigheter som fanns inom församlingen varvid bl.a. en arbetskamrat till B.K. uttalade att han inte hade förtroende för henne.

Kostnader för mat

Kyrkoherden i Hässleholms församling, B.J., blev i november 2003 uppmärksam på vissa iakttagelser och reflektioner som en medarbetare gjort och som hade anknytning till B.K. B.K. hade, till fredagen den 10 oktober 2003, gjort en beställning av mat till sjukhuskyrkan. På grund av egendomligheter i händelseförloppet väcktes hos arbetsgivaren misstankar om att det förelåg oegentligheter. Den 19 november 2003 hade kyrkoherden ett personalutvecklingssamtal med B.K. Han frågade i samband därmed hur det förhöll sig med fakturan för maten avseende den 10 oktober 2003. B.K. uppgav att hon till den dagen hade beställt 15 portioner skinka, potatissallad, grönsallad och bröd som måndagen den 13 oktober 2003 serverats vid en avslutning i etikgruppen på sjukhuset. Kostnaden uppgick till 675 kr.

Kyrkoherden B.J. besökte sjukhuset för att kontrollera B.K:s uppgifter. Han pratade med den sjuksköterska som var sammankallande i etikgruppen. Hon uppgav för honom att det inte hade varit något möte med etikgruppen den 13 oktober 2003.

B.K. informerades i samband med förberedelserna inför första advent av en arbetskamrat på sjukhuset om att kyrkoherden hade varit där för att kontrollera hennes uppgifter. Dagen därpå, den 28 november 2003, konfronterade B.K. kyrkoherden angående besöket på sjukhuset, vilket resulterade i att kyrkoherden höll ett fyra timmar långt förhör med henne. B.K. hotades med stiftsjuristerna och biskopen om hon inte talade sanning. B.K. uppgav då att måltiden hade skett i en sorgegrupp på sjukhuset, men att hon på grund av sin sekretess och tystnadsplikt inte kunde uppge namnen på dem som hade deltagit i sammankomsten. Kyrkoherden kontrollerade även uppgiften om sorgegrupp, denna gång med teamchefen på sjukhuset. Han fick besked om att det inte hade varit någon sorgegrupp den 13 oktober 2003. Kyrkoherden missuppfattade dock hela tiden vilken grupp som B.K. avsåg.

Arbetsgivaren undersökte därefter fakturor bakåt i tiden för att se om samma beteende hade förekommit tidigare. Härvid fann arbetsgivaren ytterligare fakturor avseende livsmedel från åren 2002 och 2003. Den 22 februari 2002 bjöd B.K. deltagarna i en etikkurs på mat. Vid övriga tillfällen, i juni och oktober 2002 samt i maj 2003, bjöd B.K. sorgeavslutningsgrupper på mat. Det är alltså samma typ av grupp som träffades den 13 oktober 2003. Sorgeavslutningsgrupperna träffades i en lokal på avdelningen för somatisk rehabilitering på Hässleholms sjukhus.

Det är riktigt att sjukhuskyrkan och därmed församlingen fått stå för de kostnader för mat som arbetsgivarparterna påstått, men inte för något annat ändamål än för just sjukhuskyrkan.

B.K. vill inte namnge de personer som deltagit vid måltiderna med sorgeavslutningsgrupperna. Två av dessa ringde emellertid spontant till B.K:s juridiska ombud och berättade att de hade varit med vid måltiden den 13 oktober 2003. Namnen lämnades vidare till kyrkorådet, men arbetsgivaren tog inte kontakt med personerna för att kontrollera uppgiften. Arbetsgivaren ansåg att det var oetiskt att tillfråga utsatta personer om saken och menade att det var en uppgift för polisen när polisanmälan var gjord.

Det har varken funnits muntliga eller skriftliga regler för matinköp inom församlingen. Om sådana finns har de uppkommit retroaktivt. Enligt praxis har det varit möjligt att handla mat inom ramen för budgeten för sjukhuskyrkans verksamhet.

Gudstjänster

Vid den lokala förhandlingen framförde arbetsgivaren att B.K. vid flera tillfällen hade ställt in gudstjänster på sjukhus och vårdhem, men att hon ändå hade redovisat dem som genomförda. Detta bestrids. Vid något enstaka tillfälle har dock gudstjänster inte kunnat genomföras på grund av mässfall eller smittorisk på sjukhuset. B.K. har då meddelat arbetsgivaren detta.

Inköp hos Iris Blommor

Arbetsgivaren har vidare hävdad att B.K. gjort blomsterinköp i strid med församlingens regler. De av arbetsgivaren åberopade fakturorna avser blomsterinköp som B.K. har gjort. Hon har dock inte köpt någon vas. B.K. har inte heller bett biträdet T.B. att dela upp inköpsbeloppen. Det framgår inte av fakturorna att ett inköp delats upp. B.K. har följt det reglemente som finns avseende blomsterinköp och lämnat följesedlar till arbetsgivaren. Kanslichefen E.L.L. har på förfrågan från B.K. uppgett att pengar för inköp av blommor kunde erhållas genom församlingens blomsterfond.

Ny omständighet

Den 9 mars 2004, efter överläggningen, skrev B.K. till kyrkorådet och begärde att få besked om grunderna för avskedandet. Hon var inte avskedad vid den tidpunkten. B.K. fick i mars 2003 sig tillskickad en skrivelse benämnd "Precisering av sakfrågan i fallet kommunister B.K." i vilken arbetsgivaren preciserade grunderna för avskedandet. Det vasinköp som läggs B.K. till last omnämndes varken i det skriftliga beskedet eller vid de senare tvisteförhandlingarna. Det vitsordas i och för sig att "blomsterinköp" diskuterades vid tvisteförhandlingarna. "Blomsterinköp" innefattar dock inte inköp av en vas. Påståendet om inköpet av en vas är därför en ny omständighet som inte får läggas till grund för avskedandet av B.K.

Sammanfattning av grunderna för talan

B.K. har inte grovt åsidosatt sina åligganden mot arbetsgivaren. Hon har inte gjort sig skyldig till det agerande som arbetsgivaren lägger henne till last. Det föreligger därför inte någon laglig grund för avskedande eller saklig grund för uppsägning.

Arbetsgivaren har inte åberopat att B.K. skulle ha köpt en vas varken i det skriftliga beskedet över grunderna för avskedandet eller vid tvisteförhandlingarna. Påståendet om B.K:s inköp av en vas utgör därför en ny omständighet som inte får läggas till grund för avskedandet.

När det gäller skadeståndets storlek skall det beaktas att målet varit mycket uppmärksammat i den lokala pressen och att arbetsgivaren uppgett att B.K. inte kommer att få återgå i tjänst även om avskedandet blir ogiltigförklarat.

Arbetsgivarparterna

B.K:s anställning i församlingen

Sedan år 1993 har B.K. haft en anställning till 50 procent som sjukhuspräst och till 50 procent som församlingspräst. Hon har deltagit i församlingens arbetsplatsträffar och haft sitt tjänsterum i Hässleholms församlingshus. Hon har haft en arbetskollega som heter S.T., som är assistent i sjukhuskyrkan. I sin roll som sjukhuspräst har hon varit självständig. Hon har haft stor frihet att i samråd med sjukhuset och kyrkoherden anpassa sina arbetsuppgifter

efter sjukvårdens behov. Kyrkoherden B.J. är chef och arbetsledare för präster och övrig personal i Hässleholms församling.

I sitt arbete som sjukhuspräst har B.K. bl.a. deltagit i arbetsgrupper inom sjukhusets KVVH-verksamhet (kvalificerad vård i hemmet). KVVH har ungefär 50 patienter som vårdas i hemmen och cirka fem platser på en hospiceavdelning på sjukhuset för vård av patienter i livets slutskede. Det finns inom KVVH en etablerad grupp benämnd etikgruppen. I etikgruppen deltar KVVH-personal för att utveckla en målsättning och en värdegrund kring hur man skall möta patienter i livets slutskede. Det förekommer även en hospicegrupp inom KVVH som är en form av arbetsplatsmöten för personalen på hospiceavdelningen. Därtill kommer de sociala ronderna som är arbetsplatsmöten en gång i veckan med hela teamet. Då deltar all den personal som är involverad i den vård som sker av patienterna i hemmen. En stående punkt vid de sociala ronderna är sorgeavslut vilket innebär att personalen pratar om de avlidna patienterna och de anhörigas reaktioner. I de tre olika grupperna har förutom personal även B.K. eller hennes kollega S.T. deltagit, men aldrig patienter eller anhöriga.

Reglementet kring internservering och representation

B.K. har haft budgetansvar för sjukhuskyrkan och egen beställnings-, mottagnings- och beslutsattnesträtt rörande verksamhetens kostnader. Hon har haft att ta emot fakturor och attestera dem efter att hon har kontrollerat att rätt vara eller tjänst har levererats.

Internservering innebär följande. Medarbetare med eget budgetansvar kan beställa förtäring genom församlingens husmor C.P. C.P. upprättar då ett underlag för en internserveringsfaktura där ändamålet med serveringen anges, dvs. vilken grupp som träffas. Personerna som ingår i gruppen behöver inte namnges utan gruppens namn antecknas i liggaren som bokförs i församlingshuset. Serveringen skall ske i församlingshuset och i församlingens egna lokaler. Genom internserveringsfakturan och liggaren är det klarlagt att aktiviteten har ägt rum och vilken grupp som har träffats. C.P. sätter ett internt pris på maten som hon köper och bereder. Priset täcker både råvarorna och hennes arbetsinsats. Hon inköper varor efter de behov som uppkommer. Det innebär att hon kan ha råvaror över från ett tidigare tillfälle. De verifikationer som är ingivna i målet visar därför endast en del av de råvaror som inhandlats till B.K:s beställningar. Om C.P. inte har möjlighet att göra ett inköp är det tillåtet för en medarbetare med eget budgetansvar att på egen hand inhandla mat för internservering. Medarbetaren godkänner och attesterar då fakturan själv och det är viktigt att ändamålet, dvs. vilken grupp som träffats, anges.

Om en medarbetare vill bjuda på mat i ett sammanhang utanför församlingshusets lokaler är det representation. Det är bara kyrkoherden och kyrkorådets ordförande som har rätt att fatta beslut om representation. Vid representation skall de personer som har ätit av maten namnges.

Det finns inte något skriftligt regelmente angående vad som gäller för internservering respektive för representation, men det är muntligt uttalat och klart angivet för medarbetarna. Det finns alltså tydliga rutiner för inhandling av mat och någon retroaktiv förändring av reglerna har inte skett.

B.K. har påstått att arbetsgivaren inte krävt av övriga medarbetare att de skall följa reglerna för matinköp. Detta bestrids. Det är riktigt att S.T. har bjudit KVH:s etikgrupp på kaffe och smörgås vid en internservering i sjukhuskyrkan den 25 mars 2004. Etikgruppen var inbokad i församlingshusets liggare enligt fastställda rutiner och träffades i församlingshusets lokaler. Det är även riktigt att S.T. inhandlade varor till julfrukosten på KVH. Det är ett traditionsenligt möte man har varje år och där KVH-personal bjuds på godsaker inför julhelgen. Det är för arbetsgivaren inte känt vilka som är i tjänst och som kommer i åtnjutande av godsakerna varför det inte har ansetts rimligt att avkräva namnen på dessa. Arbetsgivaren och B.J. känner väl till denna julfrukost. Arbetsgivaren har inte ställt några andra krav på B.K. än på S.T. när hon julen 2002 inhandlade motsvarande godsaker till julfrukosten.

Kostnader för mat i oktober 2003

B.J. fick vid ett samtal med en medarbetare i församlingen kännedom om egendomliga omständigheter kring en matbeställning som B.K. hade gjort. B.K. hade flera veckor i förväg beställt 15 portioner rostbiff och potatissallad av C.P. till en internservering. Serveringen skulle ske vid en avslutning i etikgruppen måndagen den 13 oktober 2003. B.K. ville hämta maten redan fredagen den 10 oktober 2003. Det gick dock inte eftersom det skulle vara en stor sammankomst i församlingshuset under helgen och det fanns därför inte något kylutrymme för B.K:s mat. Torsdagen den 9 oktober 2003 fick B.K. därför ett meddelande från C.P. om att den mat som hon hade beställt skulle inköpas och genom kyrkovaktmästarens försorg levereras till sjukhuset den 13 oktober 2003. Efter att B.K. hade fått det beskedet ringde hon den 10 oktober 2003 hem till C.P., som var ledig, och var mycket angelägen om att få hämta maten samma dag. B.K. avböjde erbjudandet om att vaktmästaren skulle köra maten till sjukhuset. Hon uppgav att hon skulle bli hämtad på måndag morgon kl. 08.00 för att åka till Kristianstad. B.K. behövde därför ta med maten hem över helgen. C.P. har nedsatt hörsel, men hon missuppfattade inte B.K:s uppgift om att maten skulle serveras i Kristianstad och att det var anledningen till att hon behövde få maten redan på fredagen. C.P. bad då B.K. att själv inhandla maten. Hon rådde B.K. att köpa skinka, eftersom hon var tveksam till om rostbiff skulle klara sig över helgen. B.K. ringde på fredagen ytterligare två gånger hem till C.P. för att bl.a. fråga om hon fick hämta grönsaker ur församlingens kylskåp. Den 13 oktober 2003 infann sig B.K. på sitt tjänsterum i församlingshuset ungefär kl. 10.00. På förfrågan från en arbetskamrat uppgav hon att hon kom hemifrån och att hon skulle vara på Hässleholms sjukhus på eftermiddagen.

B.J. diskuterade dessa omständigheter med B.K. vid ett personalutvecklingssamtal med henne. Hon uppgav då att hon hade serverat mat på KVH-avdelningen på Hässleholms sjukhus i samband med en avslut-

ning i etikgruppen. Hon namngav vilka sjuksköterskor som ingick i etikgruppen. B.J. kontrollerade uppgiften med KVH och fick veta att något möte med etikgruppen inte hade ägt rum den dagen. B.K. ändrade då, vid det samtal de hade den 28 november 2003, sin uppgift och sade att det hade varit ett sorgeavslut tillsammans med KVH-personal. Hon kunde inte berätta vilka som hade deltagit med hänsyn till hennes prästerliga tystnadsplikt. B.J. kan inte ha missförstått de uppgifter som B.K. lämnade. I samband med att hon skulle attestera fakturan i december 2003, och först efter att B.J. konfronterat B.K. med inköpet, skrev hon på fakturan ”på rehab sorgeavslutningsgrupp” utan att ge någon ytterligare förklaring.

B.K. blev sjukskriven den 12 december 2003. Arbetsgivaren har därefter flera gånger försökt kalla B.K. till samtal för att reda ut saken och för att informera om vad som lades henne till last samt försäkra sig om att hon var medveten om de eventuella konsekvenser som kunde följa. B.K. har inte velat medverka till något möte.

Kyrkans Akademikerförbund meddelade den 8 april 2004 skriftligen kyrkorådets ordförande att förutom B.K. skulle tre personer ha deltagit vid en måltid den 15 oktober 2003. De namngivna personerna var T.N., I.E. och E.T. Kyrkans Akademikerförbund har kritiserat arbetsgivaren för att inte ha tagit kontakt med personerna. Arbetsgivarens bedömning var dock att T.N. och I.E. stod i en självårdsrelation till B.K. De hade förlorat sina hustrur och var i en utsatt situation. Arbetsgivaren hade dessutom vid den här tidpunkten inte fått någon uppgift om att det var anhöriga som skulle ha ätit av maten. Det var därtill angivet att maten skulle ha ätits av de tre personerna först den 15 oktober 2003. Arbetsgivaren fann därför inte anledning att ta kontakt med dem. Efter påpekande från arbetsgivarparterna har Kyrkans Akademikerförbund först i januari 2005 ändrat det aktuella datumet till den 13 oktober 2003. Arbetsgivaren polisanmälde B.K. den 14 april 2004. Dagen därefter fick arbetsgivaren ett brev i vilket I.E. inte längre vidhöll att han hade deltagit vid någon måltid.

Någon gång under våren 2004 ringde B.K. sjuksköterskan M.K. för att få henne att intyga att mat serverats vid möte på KVH. Hon kunde emellertid inte göra detta.

B.K. gör numera gällande att maten serverades den 13 oktober 2003 mellan klockan 12.30–14.00 vid ett möte med en sorgeanhöriggrupp. Mötet ägde, enligt B.K., rum i en lokal på ”rehabavdelningen”. Arbetsgivaren bestrider att något sådant möte ägt rum.

Såvitt avser kostnaderna för mat i oktober 2003 görs således följande gällande. B.K. har låtit församlingen/sjukhuskyrkan stå för en kostnad om 675 kr för 15 portioner skinka, potatissallad, grönsallad och bröd. Maten har dock inte kommit verksamhet inom sjukhuskyrkan till del. I andra hand görs det gällande att B.K. har brutit mot församlingens ekonomiska rutiner då hon burit med sig maten till Hässleholms sjukhus.

Ytterligare matkostnader

Arbetsgivaren fattade misstankar och granskade församlingens huvudbok angående de kostnader som hade belastat sjukhuskyrkans verksamhet. Arbetsgivaren fann ytterligare fakturor på internservering i etikgruppen. Förutom tillfället i oktober 2003 hade B.K. gjort beställningar av mat eller matinköp till ytterligare fyra uppgivna sammankomster i etikgruppen under åren 2002 och 2003. Vid jämförelse med dokumenterad verksamhet på KVH visade det sig att datumen inte överensstämde med de datum då etikgruppen hade sammanträtt eller då det hade varit någon etikkurs på KVH. Enligt personal på KVH har B.K. aldrig bjudit på mat vid något av de arbetsplatsmöten som hon har deltagit i. Det var heller inte praxis att man åt mat vid sjukhusets personalmöten.

Nedan angivna tillfällen läggs B.K. till last. I första hand görs det gällande att den mat som kostnadsförts sjukhuskyrkan inte har kommit verksamhet inom sjukhuskyrkan till del. I andra hand görs det gällande att B.K. har brutit mot de ekonomiska rutinerna genom att maten serverats utanför församlingshuset. Såvitt avser inköpet av tårtor i februari 2002 har hon även brutit mot församlingens interna regler på så sätt att hon inte har angivit något ändamål, dvs. i vilken grupp eller i vilket sammanhang tårtorna ätits. Det har inte varit tillräckligt att bara ange ”sjukhuskyrkan”.

Etikkurs i februari 2002

B.K. beställde genom C.P. 15 portioner rostbiff och potatissallad för 600 kr till en internservering fredagen den 22 februari 2002. B.K. gjorde vidare samma dag, den 22 februari 2002, själv ett inköp för 309 kr av två tioportioners tårtor och ett glutenfritt bakverk.

Under målets handläggning i Arbetsdomstolen har B.K. uppgivit att maten och tårtorna skulle ha serverats vid en avslutning av en etikkurs på KVH med sju deltagare sent en fredag eftermiddag. Det har dock inte varit någon etikkurs den dagen.

Sorgeanhöriggrupper

1. B.K. beställde genom C.P. tolv portioner rostbiff, potatissallad och grönsallad för 480 kr till en internservering i etikgruppen måndagen den 17 juni 2002. B.K. gör nu gällande att maten serverades vid en sorg anhöriggrupp i en lokal på ”rehab” kl. 16.00.

2. B.K. beställde genom C.P. 15 portioner rostbiff, potatissallad, grönsallad och bröd för 675 kr till en internservering i etikgruppen fredagen den 18 oktober 2002. B.K. gör nu gällande att maten serverades vid en sorg anhöriggrupp i en lokal på ”rehab” under lunchtid.

3. Måndagen den 19 maj 2003 inhandlade B.K. själv mat i Cityhallen. Hon köpte chark, frukt och grönt för 533 kr 55 öre, men den faktiska kostnaden var bara 506 kr 90 öre eftersom församlingen hade rabatt om fem procent i butiken. B.K. angav på underlaget för inköpet att maten skulle vara till

etikgruppen på KVH. B.K. gör numera gällande att maten serverades vid en sorgeanhöriggrupp i en lokal på ”rehab” någon gång under dagen.

Det bestrids att det funnits några sorgeanhöriggrupper som blivit bjudna på mat i kyrkans regi de aktuella tidpunkterna.

Sorgeanhöriggrupper

B.K. uppgav inledningsvis till B.J. att det var personal som ätit maten i oktober 2003. B.K. framförde inte att det var anhöriga till avlidna som träffades i sorgeanhöriggrupper och åt mat. Hon framförde heller inte att det skulle ha varit en ”grupp inom etikgruppen”. Detta framfördes först vid den muntliga förberedelsen i målet. Enligt B.K. skulle anhöriggrupperna ha träffats under ett halvt år i lokaler på ”rehabavdelningen” vid Hässleholms sjukhus. Hon har uppgivit att hon först träffat de olika personerna individuellt och sedan samlat dem till ett gemensamt avslutningsmöte där hon bjudit på mat. Etikgruppen är en etablerad grupp inom KVH som består av enbart personal och det är den enda etikgrupp som har existerat. B.K. har inte någon gång till sin arbetsgivare eller chef uppgett att hon arbetat med sorgeanhöriggrupper eller att hon haft någon ”etikgrupp inom etikgruppen”. Enligt vad B.K. uppgav vid den muntliga förberedelsen tog detta en stor del av hennes arbetstid som sjukhuspräst. Av arbetsgivarens anteckningar från medarbetarsamtal med B.K. för åren 2002–2003 framgår det inte att det förekom anhöriggrupper eller ”etikgrupper inom etikgruppen”. Inte heller av sjukhuskyrkans budget- och verksamhetsuppföljning för samma år, som B.K. ansvarar för att upprätta, framgår det att det i verksamheten fanns anhöriggrupper, som tog en stor del av B.K:s arbetstid. Det framgår vidare att det heller inte fanns några pengar avsatta till matinköp eller representation.

Arbetsgivarens slutsats är att några sorgeanhöriggrupper som deltagit i avslutningsmåltider inte har förekommit.

Tystnadsplikt

B.K. har hänvisat till sin prästerliga tystnadsplikt angående vilka som har ätit av maten i sorgeanhöriggrupperna. Enligt 31 kap 9 § kyrkoordningen har en präst tystnadsplikt ifråga om uppgifter som prästen har fått veta under bikt eller enskild själavård. Tystnadsplikten är absolut. Någon prövning av om uppgifterna är känsliga görs inte. Den enskilda själavården utmärks av att den sker under avskildhet vid ett personligt möte mellan prästen och en konfident eller möjligtvis ett par konfidenter som har funderingar kring tro och liv. B.K. åberopar tystnadsplikten för att dölja vilka som egentligen har ätit av maten. Kyrkoordningens regel om tystnadsplikt är inte tillämplig på de av B.K. uppgivna sorgeanhöriggrupperna. De har enligt B.K. varit sammansatta av så många som 12–15 personer utan annan inbördes relation till varandra än att de varit anhöriga till olika avlidna personer. Sammankomsterna uppfyller inte rekvisitet enskilt samtal. Eftersom det alltså inte råder någon absolut tystnadsplikt måste B.K:s hänsyn till de anhöriga få vika för arbetsgivarens intresse av att få klarlagt vilka personer som har ätit av maten. Kyrkans Akademikerförbund har uppgett att de

enskilda individerna som ätit av maten på eget initiativ kan meddela att de deltagit vid sammankomsterna. Det är märkligt att inte fler personer än T.N. har trätt fram och berättat att de blivit bjudna på mat av B.K. Det borde vara känt för dem att B.K. har avskedats på grund av matbjudningarna.

Gudstjänster

B.K. har vid upprepade tillfällen under åren 1999–2003 ställt in gudstjänster på Hässleholms sjukhus eller vid äldreboenden utan giltigt skäl. B.K. har härigenom undandragit sig arbetsskyldighet.

Vid i vart fall fyra tillfällen har hon ställt in gudstjänster på sjukhuset. Hon har dessutom rapporterat dem som genomförda genom att lämna statistikuppgifter om antalet deltagare i gudstjänsterna. Det har inte varit möjligt att rekonstruera exakt i tid när hon ställt in gudstjänster. Det första tillfället var dock en onsdag någon gång hösten 2002 till oktober 2003 när B.K. sade till sjukhuspersonal i dagrummet på avdelning 9 vid Hässleholms sjukhus att ”de gjorde ett så bra jobb, att de behövde inte hjälpa patienter till dagrummet för andakt, utan de kunde sitta kvar och vila sig”. B.K. och kantorn I.G. skulle istället återkomma vid ett annat tillfälle. Det andra tillfället var en onsdag någon gång under vinterhalvåret 2002–2003. Kantorn I.G. stod i blötsnö utanför avdelning 9 vid Hässleholms sjukhus och väntade på B.K. I.G. ringde till församlingen och frågade efter B.K., men inte någon visste var hon befann sig. Det tredje tillfället var någon gång i mitten av januari 2003 till den 14 februari 2003 när B.K. fick besked av kanslichefen E.L.L. att församlingens vaktmästare inte på betald arbetstid kunde köra och ställa i ordning stolar inför B.K:s 50-årskalas. B.K. berättade då för I.G. att hon inte tänkte hålla någon andakt på sjukhuset, eftersom hon hade så mycket att göra. Det fjärde tillfället var en onsdag under september 2003 då B.K. inte dök upp till andakt på Hässleholms sjukhus. I.G. väntade ett tag innan hon ringde och frågade efter B.K. på församlingshuset, men inte någon visste var hon befann sig.

B.K. var mån om att visa att hon gjorde ett bra arbete vid sjukhusgudstjänsterna. Hon uppgav nämligen till S.T., som var ansvarig för gudstjänststatistiken, att det var fler besökare på gudstjänsterna än det egentligen var.

Inköp hos Iris Blommor

B.K. har vid fyra tillfällen under åren 1999–2002 förmått expediten T.B. på Iris Blommor att vid inköp dela upp köpesumman på flera inköpstillfällen med mindre belopp. B.K. har hanterat inköpen på ett sätt som inte står i överensstämmelse med allmänt vedertagna rutiner och härigenom dolt för arbetsgivaren vad som egentligen inhandlats. Detta oavsett om inköpen gjorts för sjukhuskyrkans ändamål eller för annat ändamål. B.K. har härigenom brustit i förtroende och lojalitet mot arbetsgivaren.

Inköpen har attesterats av B.K. som ansvarig för sjukhuskyrkans medel. Av en faktura daterad den 1 februari 2001 och som är hänförlig till inköp i

januari 2001 kan utläsas att löpnumren på följesedlarna för de uppgivna separata inköpen är upptagna i fel ordning jämfört med de inköpsdatum som anges. Det visar på att det är en uppdelad faktura. Eftersom B.K. har förmått T.B. att dela upp den faktiska inköpssumman på olika belopp går det inte att utifrån kvitton exakt rekonstruera vad hon har inhandlat och när det skett.

Det är inte praxis inom sjukhuskyrkan att som uppmuntran ge blommor till patienter eller anhöriga. När det gäller inköp av blommor till äldre personers födelsedagar har dessa bekostats av en blomsterfond som är fristående från församlingen. Blomsterfonden har en ungefärlig inköpsgräns om 150 kronor. Sådana blomsterinköp belastar alltså inte församlingen.

B.K. har även inhandlat en större vas av plåt för 650 kr och en blomma för 40 kr under oktober 2000. Vasen har inköpts för annat ändamål än för sjukhuskyrkans verksamhet. B.K. har även här förmått T.B. att dela upp inköpssumman, denna gång på fyra olika belopp och datum. På samma sätt som gäller fakturan från januari 2001 framgår det av fakturan daterad den 1 november 2000 att löpnumren på följesedlarna är i fel ordning jämfört med inköpsdatumerna och att det således är fråga om en uppdelad faktura. Att det är en vas och inte blommor som har inköpts vinner stöd av att församlingen inte har fått den rabatt om tio procent som den har på blommor.

Ny omständighet

Det bestrids att påståendet om inköpet av vasen är en ny omständighet till grund för avskedandet. Vid den lokala tvisteförhandlingen den 26 maj 2004 gick arbetsgivaren igenom grunderna för avskedandet. Det var först då som det reddes ut vilka grunder som arbetsgivaren gjorde gällande för avskedandet. Av protokollet från förhandlingen framgår det att arbetsgivaren åberopade bl.a. "blomsterinköp". Inför upprättandet av svaromålet vid Arbetsdomstolen framkom det att ett inköp avsåg en vas. Begreppet "blomsterinköp" måste anses innefatta även vasinköp. Det vitsordas i och för sig att B.K. den 9 mars 2004 begärde att få del av grunderna för avskedandet av arbetsgivaren. Det bestrids dock att arbetsgivaren överlämnat något sådant skriftligt besked till henne. Den handling som förbundet hänvisat till har arbetsgivaren aldrig skickat till B.K. som svar på hennes begäran. Det är möjligt att Lunds domkapitel kan ha skickat handlingen till B.K. i samband med befogenhetsprövningen. Handlingen var även bifogad till överläggningsprotokollet.

Sammanfattning av grunderna för bestridandet

B.K. har grovt åsidosatt sina åligganden som anställd i församlingen varför det föreläggat laglig grund för avskedande eller i vart fall saklig grund för uppsägning.

Det görs gällande att B.K. har låtit församlingen stå för kostnaden för mat vid fem tillfällen under åren 2002 och 2003 om sammanlagt 3 245 kr 90 öre för andra ändamål än sjukhuskyrkans verksamhet. I andra hand görs det gällande, för det fall Arbetsdomstolen finner att de av B.K. påstådda

grupperna har träffats och ätit mat, att församlingens ekonomiska rutiner har frångåtts vid inköpen. Det har fordrats ett beslut om representation att servera maten utanför församlingshuset, vilket hon inte haft. Vidare har det varit fel att inte ange ändamålet på fakturan för inköpet av två tårter.

B.K. har också vid upprepade tillfällen under åren 1999–2003 ställt in sjukhusgudstjänster på Hässleholms sjukhus eller vid äldreboenden utan giltigt skäl och därmed undandragit sig arbetsskyldighet. Hon har också angivit flera gudstjänstbesökare än det varit.

Därutöver har B.K. vid fyra-fem tillfällen under åren 1999–2002 förmått expediten T.B. på Iris Blommor att dela upp inköp av blommor och en vas på flera fakturor vilket inte står i överensstämmelse med allmänt vedertagna rutiner. B.K. har härigenom svikit ett förtroende och brustit i lojalitet mot arbetsgivaren. Såvitt avser köpet av en vas för 650 kr har det köpet skett för annat ändamål än för sjukhuskyrkans verksamhet.

Domskäl

Twisten

B.K. anställdes år 1988 vid Hässleholms församling som kommunister och har i den egenskapen sedan år 1993 arbetat som bl.a. sjukhuspräst. Den 1 maj 2004 blev hon avskedad från anställningen.

Twisten gäller om församlingen haft laglig grund för att avskeda B.K. eller om det i vart fall har förelegat saklig grund för uppsägning.

Arbetsgivarparterna har sammanfattningsvis gjort gällande att B.K. *dels* låtit församlingen stå för kostnaden för mat vid fem tillfällen under åren 2002 och 2003 om sammanlagt 3 245 kr 90 öre för andra ändamål än sjukhuskyrkans verksamhet eller att hon i vart fall brutit mot församlingens ekonomiska rutiner, *dels* utan giltigt skäl ställt in gudstjänster, *dels* för sjukhuskyrkans medel inhandlat en vas för 650 kr för annat ändamål än för sjukhuskyrkans verksamhet, *dels* förmått en expedient att dela upp inköp av blommor och vas på flera inköpstillfällen vilket inte står i överensstämmelse med allmänt vedertagna rutiner och att hon härigenom svikit ett förtroende och brustit i lojalitet mot arbetsgivaren.

Förbundet har bestritt det som arbetsgivarparterna har lagt B.K. till last.

Mellan parterna föreligger också tvist om vilka omständigheter som arbetsgivarparterna har rätt att åberopa till grund för avskedandet.

Utredningen

Målet har avgjorts efter huvudförhandling. Vid denna har på förbundets begäran hållits förhör under sanningsförsäkran med B.K. samt vittnesförhör med T.N., G.M. och B.L. På arbetsgivarparternas begäran har hållits förhör under sanningsförsäkran med kyrkoherden B.J., vittnesförhör med

stiftssekreteraren vid Lunds stift T.W., kanslichefen E.L.L., husmor C.P., assistenten vid sjukhuskyrkan S.T., kantorn I.G., enhetschefen G.A., sjuksköterskorna G.G. och B.H., teamchefen C.W. och expediten T.B. Parterna har även åberopat skriftlig bevisning.

Får den åberopade omständigheten om inköp av en vas läggas till grund för bedömningen?

Parterna är ense om att omständigheten att B.K. köpt en vas för annat ändamål än sjukhuskyrkans verksamhet uttryckligen åberopats av arbetsgivarparterna först i samband med svaromålet i Arbetsdomstolen.

Förbundet har gjort gällande att arbetsgivarparterna inte som grund för avskedandet får åberopa omständigheten ifråga eftersom den utgör en ny grund som har åberopats för sent. Förbundets inställning är att omständigheten inte angetts i arbetsgivarens skriftliga besked till B.K. om de omständigheter som åberopas som grund för avskedandet och att omständigheten inte heller åberopats vid tvisteförhandlingarna.

Arbetsgivarparterna har bestritt att arbetsgivaren lämnat B.K. skriftligt besked om grunderna för avskedandet och anført att omständigheten i fråga ligger i linje med vad som åberopats av arbetsgivaren vid tvisteförhandlingarna, varför den bör få läggas till grund för bedömningen om avskedandet haft laga grund.

Enligt 19 § tredje stycket anställningsskyddslagen är arbetsgivaren skyldig att på arbetstagarens begäran uppge de omständigheter som åberopas som grund för avskedandet. Uppgiften skall vara skiftlig om arbetstagaren begär det. Ett sådant besked får som regel den verkan att arbetsgivaren inte med framgång kan åberopa andra omständigheter än de uppgivna, om saken förs till domstol. Samma rättsverkan inträder enligt rättspraxis i allmänhet om arbetsgivaren vid en förhandling preciserar skälen för åtgärden.

Enligt förarbetena bör emellertid inte alltför stränga krav ställas på att arbetsgivaren uttömmande anger skälen för avskedandet. En arbetsgivare bör i allmänhet kunna belysa ett kortfattat besked om grunderna för ett avskedande genom att dra fram ytterligare detaljer inför domstolen. Däremot torde det som princip knappast vara möjligt att med framgång kunna åberopa en helt annan grund för åtgärden än den som angetts i beskedet. Frågan i vad mån en arbetsgivare kan åberopa omständigheter som inte uttryckligen angetts men som kan sägas ligga i linje med vad som anförts har kommit under Arbetsdomstolens prövning i ett flertal fall (se AD 2005 nr 17 och däri gjorda hänvisningar).

Det är ostridigt att B.K. den 9 mars 2004 begärde att få del av grunderna för avskedandet, som då ännu inte vidtagits. B.K. har till stöd för att hon därefter erhållit besked om dessa åberopat en handling benämnd ”Precisering av sakfrågan i fallet kommunister B.K.”. Arbetsgivarparterna har bestritt att arbetsgivaren har tillställt B.K. den handlingen. De har anført att B.K. kan ha fått handlingen från Lunds domkapitel i samband med

befogenhetsprövningen och påpekat att handlingen även var bilagd överläggningsprotokollet. Arbetsdomstolen kan konstatera att handlingen i fråga är odaterad och att det inte framgår vem den härrör från. Arbetsdomstolen finner inte visat att arbetsgivaren genom den av förbundet åberopade handlingen har lämnat B.K. ett sådant skriftligt besked som avses i 19 § anställningsskyddslagen.

När det gäller vad som förekommit vid tvisteförhandlingarna är parterna ense om att arbetsgivarparterna som skäl för att avskeda B.K. bl.a. angav att hon hade gjort otillbörliga blomsterinköp. Arbetsgivarparterna har nu i Arbetsdomstolen, förutom blomsterinköp, gjort gällande att B.K. i samma affär som blomsterinköpen gjorts dessutom köpt en vas för annat ändamål än för sjukhuskyrkans verksamhet. Parterna är ense om huruvida begreppet blomsterinköp får anses innefatta även inköp av en vas. Enligt Arbetsdomstolens mening får den av arbetsgivarparterna åberopade omständigheten om inköp av en vas anses ligga i linje med de skäl som angetts vid förhandlingen.

Domstolen finner således att även det av arbetsgivarparterna åberopade påståendet om att B.K. köpt en vas för annat ändamål än för sjukhuskyrkans verksamhet får läggas till grund för bedömningen av frågan om det förelegat laglig grund för avskedande eller i vart fall saklig grund för uppsägning.

Arbetsdomstolen behandlar härafter under skilda avsnitt de omständigheter som arbetsgivarparterna åberopat i målet.

1. Kostnader för mat för andra ändamål än sjukhuskyrkans verksamhet

Arbetsgivarparterna har gjort gällande följande. B.K. har låtit församlingen stå för kostnaden för mat vid fem tillfällen under åren 2002 och 2003 om sammanlagt 3 245 kr 90 öre för andra ändamål än sjukhuskyrkans verksamhet, eftersom B.K. de aktuella dagarna inte bjudit på mat i någon verksamhet inom sjukhuskyrkans ram.

Förbundet har invänt att B.K. inom ramen för sjukhuskyrkans verksamhet har bjudit sorgeavslutningsgrupper på mat vid fyra av de aktuella tillfällena och deltagare i en etikkurs vid ett tillfälle. Förbundet har således bestritt att maten införskaffats eller använts för något annat ändamål än för sjukhuskyrkans verksamhet.

1a) Har deltagare i en etikkurs bjudits på mat?

I de verifikationer som avser den 22 februari 2002, som B.K. attesterat, anges att det varit fråga om dels en internservering i verksamheten sjukhuskyrkan avseende ”Etikkurs KVH” av 15 portioner rostbiff och potatissallad till en kostnad om 600 kr, dels ett inköp av två tårtor om sammanlagt 300 kr samt ”1 st glutenfrik.” á 9 kr. Arbetsgivarparterna har gjort gällande att mötet ifråga aldrig ägt rum.

B.K. har i egenskap av sjukhuspräst haft ett nära samarbete med KVH (kvalificerad vård i hemmet) på Hässleholms sjukhus. Av utredningen i målet framgår att B.K. under år 2001 lett en etikkurs för sjukhusanställda och med sju deltagare, bl.a. G.G. och K.T., samt att gruppen träffades i en lokal benämnd Falangen. Förbundet har uppgivit att kursen hölls sen eftermiddag.

B.K. har hörd i denna del berättat att hon bjöd deltagarna i etikkursen på mat vid kursens avslutning fredagen den 22 februari 2002.

G.G. har under förhöret med henne uppgett att etikkursen träffades åtta onsdagskvällar och hade en avslutning den 7 november 2001, varvid de bjöd B.K. på mat på restaurangen Cats som tack för kursen. G.G. har vidare uppgett att det inte stämmer att de träffades och åt mat fredagen den 22 februari 2002, att hon har kontrollerat vad hon gjorde den dagen och att hon arbetade till kl. 16.14 när hon stämplade ut från arbetet och att hon kunnat vara i Hässleholm tidigast kl. 17.20, varför hon aldrig ens skulle ha hunnit till något möte på eftermiddagen. B.K. har häremot hävdad att kursdeltagaren K.T. har bekräftat hennes berättelse. G.G. har omvitnat att K.T. inte alls intygat något sådant och har uppgett att K.T. för henne berättat att hon ringt till B.K. och påtalat detta.

Det har inte framkommit något som ger anledning att anta att G.G. är negativt inställd till B.K. och att hon av den anledningen skulle lämna för B.K. ofördelaktiga uppgifter. Det finns därmed ingen anledning att betvivla G.G:s uppgift om att hon inte deltagit i något avslutningsmöte i etikkursen den 22 februari 2002 på sätt B.K. hävdar. Arbetsdomstolen kan dessutom konstatera att förbundet har valt att inte återropa förhör med K.T. Därutöver är det, som arbetsgivarparten påpekat, anmärkningsvärt att internserveringen avser 15 portioner mat och två tioportionerstårter för en sammankomst med åtta deltagare inklusive B.K. Det framstår också som märkligt att kursdeltagarna skulle ha haft ytterligare en avslutning efter den som ostridigt var i november 2001. Arbetsdomstolen finner sammanfattningsvis att arbetsgivarparterna får anses ha styrkt sitt påstående att B.K. inte kan ha bjudit deltagarna i etikkursen på mat den 22 februari 2002. Det är därmed utrett att matkostnaderna hänförliga till den dagen och som påförts sjukhuskyrkan och församlingen avsett något annat ändamål än sjukhuskyrkans verksamhet.

1b) Har sorgeavslutningsgrupper bjudits på mat?

I målet är ostridigt att det inom KVH har förekommit olika grupper för sjukhusets personal, bl.a. en etikgrupp, en hospicegrupp och s.k. sociala ronder, i vilka sjukhuskyrkan deltagit genom B.K. och S.T. B.K. har gjort gällande att hon även haft sorgeavslutningsgrupper för anhöriga till avlidna patienter hos KVH och att hon den 17 juni 2002, 18 oktober 2002, 19 maj 2003 och den 13 oktober 2003 bjudit på mat i dessa grupper. Arbetsgivarparternas inställning är att det inte förekommit några sådana sorgeanhörig- eller sorgeavslutningsgrupper och att det i vart fall inte förekommit några sammankomster med någon sådan grupp där det serverats mat vid de av B.K. uppgivna fyra tillfällena.

I verifikationerna som avser dessa tillfällen anges att det den 17 juni 2002, 18 oktober 2002 och den 13 oktober 2003 varit fråga om internservering av mat i form av skinka eller rostbiff med potatissallad m.m. för mellan 12–15 personer per tillfälle i verksamheten sjukhuskyrkan avseende ”Etikgruppen” och att det den 19 maj 2003 varit fråga om ett inköp av ”chark” samt frukt och grönt avseende ”Etikgrupp/KVH”.

Förekomsten av sorgeanhöriggrupper

B.K. har berättat bl.a. följande om sorgeanhöriggrupperna. Grupperna bestod av anhöriga till avlidna patienter. Det var fråga om löst sammansatta grupper, som träffades vid ett tillfälle efter det att begravning hade ägt rum. Hon ringde spontant och bjöd in till grupperna. Dessförinnan hade hon träffat de anhöriga var och en för sig. Vid avslutningen kunde hon i egenskap av präst tacka för sig. Det fanns även en möjlighet för de anhöriga att bilda ett nätverk, om de ville det. Hon inledde alltid träffen med att tala om att mötet föll under hennes tystnadsplikt, vilket innebar att hon gick längre än vad tystnadsplikten gör, eftersom ”den lilla staden krävde det”. Skälet till att hon serverade mat var att mat underlättar samtal inom en grupp. Träffarna varade i ungefär en timme.

Arbetsgivarparterna har till stöd för att det inte funnits några sorgeanhöriggrupper åberopat det faktum att sorgeanhöriggrupperna inte finns omnämnda i vare sig verksamhetsuppföljningen eller i sjukhuskyrkans budget. B.K. har mot detta anfört följande. Hon hade tre sorgeavslutningsgrupper på ett år och de tog inte någon stor del av hennes arbetstid. Hon anser att grupperna har omnämnts i verksamhetsberättelsen och budgeten för sjukhuskyrkan genom att de omfattades av ”själavård”. Det är möjligt att hon borde ha angivit detta tydligare.

Arbetsdomstolen finner inte att det, av det faktum att sorgeanhöriggrupperna inte finns upptagna i de av arbetsgivarparterna åberopade dokumenten, går att dra slutsatsen att dessa inte förekommit.

Mera anmärkningsvärt är att av dem som hörts i målet har ingen anställd inom församlingen eller på sjukhuset kunnat bekräfta att det i sjukhuskyrkans verksamhet ingick sorgeanhöriggrupper som B.K. höll i. Av förhören med kyrkoherden B.J., assistenten i sjukhuskyrkan S.T. och sjuksköterskorna vid KVH C.W. och B.H. har följande framkommit om förekomsten av sorgeanhöriggrupper. Enligt B.J. känner han väl till sjukhuskyrkans verksamhet genom vad B.K., S.T. och övriga som kommer i kontakt med den verksamheten har berättat för honom och enligt hans uppfattning har det inte funnits några sorgeavslutningsgrupper. Han har uppgivit att B.K. i så fall borde ha berättat om dem eftersom hon var noga med att berätta vad hon arbetade med. Även S.T. har uppgett att han, trots att han arbetat med B.K. sedan år 1993, aldrig hört talas om några sorgeavslutningsgrupper eller liknande grupper och har svårt att tänka sig att de har existerat. Han har berättat att han och B.K. ofta informerade varandra om verksamheten och att han borde ha känt till grupperna ifråga om de funnits. C.W. och B.H. har

också båda uppgivit att de inte hört talas om några sorgeavslutningsgrupper med anhöriga. B.H. har berättat att de arbetar i team inom KVH och om någon gör något nytt med patienterna eller familjerna så berättar de det för varandra.

Arbetsgivarparterna har även ifrågasatt B.K:s uppgifter om i vilken lokal sorgeanhöriggrupperna skulle ha träffats.

B.K. har berättat följande. Träffarna ägde rum i en konferenslokal på avdelningen för somatisk rehabilitering. Troligtvis avser hon lokalen som är benämnd "Falangen". Anledningen till att de träffades där var att anhöriga inte ville vara på hospiceavdelningen, eftersom patienterna ofta avled där. Hon bokade aldrig någon lokal och om "Falangen" inte skulle ha varit ledig hade de tagit någon annan lokal på sjukhuset. "Falangen" var alltid låst. Hon hade inte något passerkort, men fick hjälp av sjukhuspersonal att komma in i lokalerna. När hon började arbeta som sjukhuspräst fick hon besked av sjukhusdirektören att "sjukhusets lokaler var hennes". Direktören sade att han hade förståelse för om hon inte följde bokningspolicyn.

G.A., som är enhetschef vid avdelningen för somatisk rehabilitering på sjukhuset, har i motsats till B.K. uppgivit att dörren till lokalen Falangen alltid var låst och att nyckeln lånades i receptionen samt att lokalen efter den 7 maj 2002 bokades via ett databaserat system. Hon har vidare uppgivit att det inte fanns några ytterligare konferenslokaler i det aktuella huset. G.G. har i förhöret med henne bekräftat uppgiften att lokalen Falangen var låst när etikkursen träffades där under år 2001 och berättat att någon av kursdeltagarna då kvitterade ut nyckeln, viken lämnades tillbaka dagen efter.

Av dessa uppgifter om lokalen kan Arbetsdomstolen dra den slutsatsen att B.K:s uppgift om att hon inte bokade lokalen ifråga och försäkrade sig om att hon hade tillgång till en möteslokal är märklig när hon vidtalat så många som 10–15 personer per gång att komma till ett möte av relativt känslig karaktär och där dessutom mat skulle serveras.

Den 13 oktober 2003

Händelseförloppet kring den 10 oktober 2003 kan sammanfattas enligt följande. C.P., husmor i Hässleholms församling, fick under hösten 2003 en beställning av mat från B.K. B.K. ville ha rostbiff, potatissallad och grönsallad som hon skulle servera måndagen den 13 oktober 2003. B.K. tänkte hämta maten redan fredagen den 10 oktober. C.P. lämnade ett meddelande till B.K. om att vaktmästaren kunde köra maten till henne på måndagen. B.K. ringde till C.P. den dagen och uppgav att hon inte ville vänta till måndagen med att få maten. Hon avböjde C.P:s erbjudande om att vaktmästaren kunde köra ut maten, eftersom hon tyckte att det var onödigt. C.P., som var ledig, bad då B.K. att själv inhandla maten, vilket B.K. gjorde.

Arbetsgivarparterna har gjort gällande att B.K. under telefonsamtalet med C.P., i syfte att kunna hämta maten redan på fredagen, oriktigt uppgav att hon skulle ta med maten till Kristianstad på måndagen den 13 oktober 2003.

C.P. har under förhöret med henne uppgivit att hon kommer ihåg att B.K. sa att hon skulle till Kristianstad på måndagen. B.K. har förnekat att hon sagt så och anført att C.P. måste ha misstagit sig. Ord står således mot ord och domstolen finner här inte den ena utsagan mer trovärdig än den andra varför Arbetsdomstolen inte kan finna styrkt att B.K. uttalat sig på påstått sätt.

Parterna har även olika uppfattning om vad B.K. inledningsvis uppgav om vilka som serverats maten den 13 oktober 2003. Parterna är emellertid ense om att B.K. vid det första samtalet med B.J. förklarade att maten hade ätits i en avslutning i etikgruppen. Parterna är också ense om att B.K. vid samtalet med B.J. den 28 november sade att maten hade ätits i en sorgegrupp på sjukhuset. B.J. har under förhöret med honom därutöver hävdat att B.K. båda gångerna sade att det var fråga om en personalgrupp. B.K. har förnekat att hon sagt att det var en grupp med personal och hävdat att B.J. missförstått viken grupp hon avsett och att hon hela tiden menat sorgeanhöriggruppen som hon betraktar som en etikgrupp i etikgruppen. Det är ostridigt att B.K. inte för B.J. ville namnge de personer som ingick i den grupp som bjudits på maten. Enligt Arbetsdomstolens mening finns det anledning att i detta sammanhang fästa vikt vid B.H:s vittnesmål. B.H., som är sjuksköterska och sammankallande i etikgruppen för personalen vid KVH, har uppgett att B.K. efter det inledande samtalet med B.J. sökte upp henne och i närvaro av undersköterskan K.T. försökte få henne att oriktigt gå med på att de hade ätit mat i etikgruppen. Enligt Arbetsdomstolens mening finns det ingen anledning att ifrågasätta B.H:s uppgift. Det bör därför kunna hållas för visst att det förhållit sig på det viset som arbetsgivarparterna gjort gällande, dvs. att B.K. till B.J. sagt att det var en grupp med personal på sjukhuset som bjudits på maten den 13 oktober 2003 och att hon således därefter ändrat sin uppgift till avse en grupp anhöriga.

Beträffande själva mötet den 13 oktober 2003 har B.K. berättat följande. Hon arbetade i församlingshuset fram till cirka kl. 12.30, hämtade maten som hon förvarat i ett kylskåp på KVH och träffade sorgeavslutningsgruppen i Falangen mellan cirka kl. 12.30–14.00. Det var nio anhöriga som kom, eftersom några hade lämnat återbud. Maten intogs på engångsservis tillsammans med lättdryck. Hon hade inte bokat lokalen innan.

B.K:s uppgifter om att det förekommit en träff med en anhöriggrupp den 13 oktober 2003 har bekräftats av T.N. som berättat följande. Han träffade B.K. tillsammans med sin hustru i mars 2000 på kursen "Lär dig leva med cancer". B.K. vigde dem när hans hustru var allvarligt sjuk, och hon avled sedan i juli 2003. Han deltog i en sorgeavslutningsgrupp den 13 oktober 2003 kl. 12.30. B.K. frågade om han ville träffa andra som hade mist nära anhöriga. B.K. skulle i egenskap av präst göra ett sorgeavslut och tacka för sig. Han vet inte om tanken med träffen var att de skulle bilda ett nätverk. Gruppen bestod av 8–9 personer. Han vill inte berätta vilka de andra närvarande var. Det var inte några barn med vad han minns. Han vet inte om de andra var anhöriga till cancerpatienter. Han hade inte träffat dem tidigare. De har inte någon kontakt idag. Han minns inte om det delades ut någon telefonlista. De träffades i en lokal på avdelningen för rehabilitering. Han visste inte i förväg i vilken lokal de skulle vara. De åt potatissallad, kassler

och rostbiff på engångstallrikar med engångsbestick. Till det drack de lättdryck. Han var hemma vid tvåtiden på eftermiddagen när hans dotter kom hem. Det tar cirka tio minuter att köra hem från sjukhuset.

Den 17 juni 2002, den 18 oktober 2002 och den 19 maj 2003

Såvitt avser tillfällena den 17 juni 2002, 18 oktober 2002 och den 19 maj 2003 har B.K. uppgivit att hon haft liknade träffar med sorgeanhöriggrupper som den som hölls i oktober 2003.

Vad gäller tillfället den 18 oktober 2002 har, som arbetsgivarparterna åberopat, B.K. under målets handläggning hävdade att hon bjöd en sorgeavslutningsgrupp på mat vid lunchtid i lokalen ”Falangen”. G.A. har emellertid i sitt vittnesmål uppgett att ”Falangen” var bokad och upptagen av henne det datumet kl. 11–13. Uppgift står mot uppgift. Arbetsdomstolen finner dock inte anledning att ifrågasätta G.A:s uppgift om att hon själv brukat lokalen just den tiden B.K. påstår att hon varit där med en sorgeavslutningsgrupp.

När det gäller den 19 maj 2003 har G.G. uppgett att B.K. den dagen bjöd de före detta deltagarna i etikkursen på bl.a. landgång i ”Falangen” som tack för att de hade hjälpt henne med arrangemanget kring hennes 50-årsdag. B.K. har förklarat att hon inte minns om hon på det viset bjudit kursdeltagarna på någon mat som tack för hjälpen.

Som tidigare anförts anser Arbetsdomstolen inte att det framkommit något som ger anledning att anta att G.G. har någon anledning att lämna en för B.K. ofördelaktig utsaga. När det gäller den 19 maj 2003 finner Arbetsdomstolen därför att det finns skäl att starkt ifrågasätta om det verkligen kan förhålla sig på det sättet att B.K. har bjudit två olika grupper på mat samma dag i ”Falangen”. Den ”privata bjudning” som G.G. omvittnar kan B.K. inte ens dra sig till minnes, vilket förefaller lite märkligt då det var en speciell bjudning med anknytning till hennes 50-årsfirande.

Sammanfattande bedömning

Målet i denna del handlar om huruvida den mat som B.K. låtit församlingen stå kostnaden för kommit verksamhet inom sjukhuskyrkan till del som hon påstått. Det har således varit fråga om någon form av representation. Det bör normalt ankomma på en arbetstagare med en sådan besluts- och attesträtt som B.K. haft, att om arbetsgivaren begär det för arbetsgivaren redogöra för de närmare omständigheterna kring representationen ifråga och, om så anses erforderligt och möjligt, kunna redogöra för vilka som bjudits. B.K:s uppgifter om måltiderna är ofullständiga eftersom att hon inte velat berätta vilka personer som har ingått i grupperna hon bjudit. Hon har hänvisat till den prästerliga tystnadsplikten och att hon i vart fall haft en moralisk tystnadsplikt eftersom hon gentemot de anhöriga påtagit sig tystnadsplikt.

Av 31 kap. 9 § kyrkordningen framgår att en präst har tystnadsplikt i fråga om uppgifter som han eller hon därvid har fått veta under bikt eller enskild själavård.

Stiftssekreteraren vid Lunds stift T.W. har beträffande en prästs tystnadsplikt uppgett följande. Präster har en absolut tystnadsplikt enligt kyrkoordningen vad gäller det som framkommit vid bikt eller enskild själavård. Enskild själavård sker i avskildhet vid ett personligt möte mellan prästen och en person eller möjligen ett par personer. Gruppen av personer får inte vara för stor. Prästen får inte berätta om att samtalet har ägt rum. Enligt hans bedömning omfattas inte en sådan sorgeavslutningsgrupp om 10–15 personer som B.K. beskrivit av den absoluta tystnadsplikten. En annan sak är att man kan komma överens om tystnadsplikt som prästen kan välja att respektera.

Det får i målet anses utrett att den absoluta tystnadsplikten inte hindrat B.K. från att berätta om vilka som deltagit i de av henne påstådda måltiderna med anhöriga och att arbetsgivaren klargjort detta för henne. Att hon anser sig moraliskt förhindrad att tala om vilka som deltagit i måltiderna får i utredningshänseende i målet falla tillbaka på henne.

Arbetsdomstolen kan sammanfattningsvis konstatera att ett antal omständigheter talar för arbetsgivarparternas inställning att det inte, som B.K. påstått, förekommit några möten de aktuella dagarna varvid sorgeanhöriggrupper bjudits på mat.

Av utredningen i målet framgår att av de som hörts i målet och som är anställda i församlingen eller på sjukhuset så har ingen kunnat bekräfta att det i sjukhuskyrkans verksamhet under flera år funnits sorgeanhöriggrupper som B.K. hållit i. Det förefaller osannolikt att grupperna kunnat existera utan att någon annan inom församlingen eller sjukhuset än B.K. känt till dem. Det är i målet också utrett att allt eftersom av henne lämnade uppgifter kontrollerats har hon ändrat sin uppgift om vilka som deltagit i måltiderna till att slutligen avse grupper av anhöriga. Av utredningen är också klarlagt att hon försökt få sjuksköterskan B.H. att oriktigt gå med på att de ätit mat i KVH:s etikgrupp. Det är också anmärkningsvärt att B.K. dels gjorde stora ansträngningar fredagen den 10 oktober 2003 för att införskaffa maten redan den dagen istället för att få den levererad till sjukhuset på måndagen som hon erbjöds, dels att hon inte heller bokat någon lokal inför de av henne uppgivna mötena.

Av utredningen får också anses klarlagt att såvitt avser den 18 oktober 2002 har G.A. själv bokat och haft ett möte i den lokal och vid den tid som B.K. påstår att hon varit där med en sorgeavslutningsgrupp. Arbetsdomstolen har också funnit skäl att ifrågasätta om det verkligen kan förhålla sig på det sättet att B.K. har bjudit två olika grupper på mat i ”Falangen” den 19 maj 2003.

Sammanfattningsvis finns det alltså enligt Arbetsdomstolens mening anledning att betvivla att B.K:s uppgifter är riktiga.

Såvitt avser tillfället den 13 oktober 2003 vinner emellertid B.K:s uppgifter stöd av T.N:s vittnesmål. Det är i och för sig anmärkningsvärt att hon inte kunnat ange fler än en person som vidhåller att han eller hon deltagit i måltiden och att inte heller T.N. velat svara på frågan vilka fler som var på mötet. Med det stöd B.K:s uppgifter fått genom de av T.N. lämnade uppgifterna framstår hennes uppgift om någon form av representation den dagen inte som så osannolik att den kan lämnas utan avseende. Arbetsdomstolen finner därför inte utrett att församlingen den dagen stått för matkostnader för annat ändamål än för sjukhuskyrkans verksamhet.

Såvitt avser tillfällena den 17 juni 2002, 18 oktober 2002 och den 19 maj 2003 finner Arbetsdomstolen att utredningen i målet sammantaget ger grund för slutsatsen att B.K:s uppgifter om att hon bjudit sorgeavslutningsgrupper på mat dessa dagar inte är korrekta, särskilt som B.K. inte velat ange ens någon person som deltagit i var och en av dessa måltider. Arbetsdomstolen finner således tillförlitligen utrett att de matkostnader som församlingen stått för vid dessa tre tillfällen inte avsett ändamål inom sjukhuskyrkans verksamhet.

1c) Har B.K. brutit mot församlingens interna regler ?

Arbetsdomstolen har således inte funnit utrett att församlingen den 13 oktober 2003 stått för matkostnader för annat ändamål än för sjukhuskyrkans verksamhet. Arbetsgivarparterna har då i andra hand gjort gällande att B.K. har brutit mot församlingens interna regler för internservering och representation huvudsakligen genom att hon tagit med maten från församlingshuset till sjukhuset. Arbetstagarsidans inställning är att sådana regler inte har funnits och att B.K. enligt praxis har kunnat handla och bjuda på mat på det sätt som hon gjort i sjukhuskyrkans verksamhet.

I denna del har bl.a. B.K., B.J., E.L.L., C.P. och S.T. hörts.

Parterna är överens om att det inte funnits några skriftliga regler om representation. Av utredningen framgår att församlingen i praktiken skilt på något som benämnts internservering och på representation i övrigt. Enligt bl.a. B.J. och E.L.L. får internservering ske bara i församlingens egna lokaler och om man vill bjuda på något utanför församlingens egna lokaler måste kyrkoherden eller kyrkorådets ordförande fatta ett beslut om representation.

B.K. har berättat att hon inte känt till att det skulle vara oförenligt med församlingens regler att för sjukhuskyrkans räkning bjuda på t.ex. en måltid i sjukhusets lokaler utan beslut om representation.

C.P. har uppgivit att hon kände till att B.K. tog med sig mat från församlingshuset, trots att internservering egentligen skulle ske i församlingshuset.

Enligt Arbetsdomstolens mening kan det mot B.K:s bestridande inte anses utrett att det funnits klara regler om internservering på det sätt arbetsgivarparterna påstått och att B.K. varit införstådd med dessa.

Arbetsdomstolen finner därmed inte utrett att B.K. har brutit mot församlingens interna rutiner.

2. Gudstjänster

Arbetsgivarparterna har gjort gällande att B.K. har ställt in gudstjänster på sjukhuset vid fyra tillfällen utan giltiga skäl under åren 1999–2003 och att hon ändå rapporterat dem som genomförda. De har vidare hävdad att B.K. har angett till arbetsgivaren att det var fler besökare på gudstjänsterna än det egentligen var.

Förbundet har bestritt att B.K. har ställt in några planerade gudstjänster. Förbundet har vitsordat att gudstjänst vid något tillfälle inte har kunnat genomföras på grund av mässfall eller smittorisk på sjukhuset, men hävdad att B.K. då har meddelat arbetsgivaren det. B.K. har förnekat att hon har angett till arbetsgivaren att det var fler besökare på gudstjänsterna än det egentligen var.

B.K. har berättat följande. Hon har genomfört sina gudstjänster enligt schemat. Hon har inte ställt in några gudstjänster enligt sina noteringar i almanackan. Eventuellt har det ibland inte varit möjligt att genomföra gudstjänst av något skäl. De två tillfällen som arbetsgivaren tidigare under målets handläggning preciserade vad gäller datum för när hon skulle ha ställt in gudstjänst har hon kunnat motbevisa. Arbetsgivarparterna måste därför precisera de tillfällen i tid som de lägger henne till last så att hon kan bemöta dessa påståenden. Hon har i vart fall aldrig sagt till personalen på avdelning 9 att de inte behövde hjälpa patienterna att komma till hennes gudstjänst. – De uppgifter om antalet besökare vid gudstjänsterna som hon har lämnat till S.T. har inte varit ”friserade”.

I.G. har berättat följande. Hon deltog i gudstjänsterna i egenskap av kantor. B.K. höll inte alltid gudstjänst som hon skulle. Eftersom hon inte har kvar sin kalender kan hon inte precisera när detta hände exakt i tid. Det är riktigt att hon tidigare uppgav ett par felaktiga datum. Det berodde just på att hon inte har kvar kalendern. Hon berättade om B.K:s beteende för B.J. B.K. underlät att hålla gudstjänst vid följande tillfällen. – Vid ett tillfälle berömde B.K. sjukhuspersonalen på avdelning 9, som satt och fikade, för deras arbete. Hon sade till dem att hon skulle komma en annan dag för gudstjänst istället. – Vid ytterligare ett tillfälle stod hon i blötsnö utanför sjukhuset och väntade på B.K., som aldrig kom. Hon ville inte gå in eftersom hon skämdes inför patienterna. Hon ringde efter ett tag till församlingen och frågade efter B.K. – Vid ytterligare ett annat tillfälle någon gång kring den 30 september antingen år 2002 eller 2003 väntade hon cirka 15 minuter vid sjukhuset på B.K., som inte dök upp. Därefter gick hon och köpte födelsedagspresent till sin mor som fyllde år den 30 september. – Vid det fjärde tillfället hon minns hade B.K. fått besked från E.L.L. om att vaktmästaren inte kunde köra stolar och bord på arbetstid inför firandet av B.K:s 50-årsdag. B.K. sade då att hon inte hade tid att hålla någon gudstjänst, eftersom hon ansåg sig ha mycket att göra inför födelsedagen. – Hon kan inte tänka sig att det var S.T. som skulle hålla gudstjänster de gånger inte någon dök upp. När S.T. håller gudstjänst

brukar de prata med varandra innan. Hon tror inte heller att B.K. hade kommit överens med S.T. om att denne skulle ”hoppa in” på gudstjänsterna. – Genom de samtal som hon hade med S.T. framgick det att B.K. angav många fler besökare på gudstjänsterna än det egentligen var.

B.J. och S.T. har uppgett att I.G. berättade för dem om att B.K. ställde in gudstjänster. B.J. har tillagt följande. När han frågade B.K. om saken svarade hon att det berodde på smittorisk på grund av vinterkräksjuka på sjukhuset. Han nöjde sig med svaret. S.T. har tillagt att vid hans samtal med I.G. framgick det att B.K. uppgivit att hon haft fler besökare på sina gudstjänster än hon egentligen haft.

Arbetsdomstolen gör följande bedömning. B.K. har bestämt hävdad att hon inte har ställt in gudstjänster utan skäl och att i den mån en gudstjänst inte kunnat genomföras så har hon meddelat arbetsgivaren det. Det saknas visserligen anledning att i och för sig ifrågasätta I.G:s uppgifter om att vissa gudstjänster blivit inställda. Hon har dock inte närmare kunnat precisera i tiden när detta skett. Som B.K. påpekat har hon när arbetsgivarparterna under målets handläggning preciserat ett datum för en inställd gudstjänst kunnat ange godtagbara skäl. Utredningen i målet ger därför inte något säkert besked om i vilken mån B.K. kan lastas för att gudstjänster ställts in och det kan därför inte anses styrkt att hon utan giltigt skäl har ställt in några gudstjänster.

Vad slutligen avser arbetsgivarparternas påstående om att B.K. har uppgivit fler besökare på gudstjänsterna än det har varit kan konstateras att de uppgifter som lämnats i denna del är påfallande vaga och allmänt hållna. Några närmare exempel har inte kunnat anges och det är oklart hur långt tillbaka i tiden det påstådda uppgiftslämnandet ligger. B.K. har förnekat att hon lämnat felaktiga uppgifter. Enligt Arbetsdomstolens mening har arbetsgivarparterna inte förmått visa att B.K. lämnat felaktiga uppgifter om antalet gudstjänstbesökare.

3. Inköp av blommor och vas

Arbetsgivarsidan har gjort gällande följande. B.K. har vid fyra-fem tillfällen under åren 1999–2002 förmått expediten T.B. på Iris Blommor att dela upp inköp av blommor och en vas på mindre belopp vid flera inköpstillfällen vilket inte står i överensstämmelse med allmänt vedertagna rutiner. B.K. har härigenom svikit ett förtroende och brustit i lojalitet mot arbetsgivaren. Köpet av en vas har därutöver skett för annat ändamål än för sjukhuskyrkans verksamhet. Den faktura som är daterad i november 2000 om sammanlagt 690 kr och som anger fyra blomsterinköp avser rätteligen en vas till en kostnad om 650 kr och en blomma för 40 kr.

Förbundet har vitsordat att B.K. har köpt blommor bl.a. till patienter, men bestritt att hon har köpt en vas och förnekat att B.K. förmått T.B. att dela upp inköp. Förbundet har gjort gällande att B.K. har följt det reglemente som fanns när det gällde blomsterinköp.

I denna del har B.K., T.B., B.J., E.L.L. och S.T. hörts.

Av utredningen i målet framgår att församlingen normalt inte köper blommor för uppvaktning, men att en från församlingen fristående organisation, Blomsterfonden, står för blomsterkostnader vid församlingens uppvaktning på äldre personers födelsedagar. Då råder en inköpsgräns om cirka 100–150 kronor. Arbetsgivarparterna har dock inte hävdat att det funnits någon beloppsgräns såvitt avser blomsterinköp som församlingen står för. De inköp som arbetsgivaren åberopat har inte ens påståtts avse kostnader som Blomsterfonden skulle stå för varför Arbetsdomstolen inte ser att frågan om beloppsgränsen har någon avgörande betydelse för bedömningen av målet i denna del. Som Arbetsdomstolen uppfattat arbetsgivarparternas talan görs det inte heller gällande att blommorna som köpts skulle ha inhandlats för andra ändamål än församlingens verksamhet.

T.B. har uppgett bl.a. följande. Hon arbetade som florist vid Iris Blommor. B.K. begärde vid fyra tillfällen att hon skulle dela upp inköpsbeloppen för inköp på olika fakturor med varierande datum och belopp. Det skulle syfta till att inköpsbeloppet vid varje inköpstillfälle inte framstod som så stort. Anledningen enligt B.K. var att ”de blev arga på henne annars”. Vid ett tillfälle när B.K. gjorde på det viset köpte hon ”uteplanteringar” och vid ett annat tillfälle köpte hon suckulentplanteringar, som är planteringar i glasskål som kostar cirka 300 kronor. B.K. gjorde även så vid ett tredje tillfälle när hon köpte en bukett. När B.K. köpte buketten, som hon uppgav var för ”uppmuntran”, nämnde hon konstigt nog hur hög vasen var som buketten skulle stå i. Vid ett fjärde tillfälle köpte hon en designad plåtvas för 650 kr. Plåtvasen uppgav B.K. att hon skulle ha på sitt rum på expeditionen. Vasen minns hon särskilt väl eftersom den var speciell och hon köpte en likadan själv. Hon fick en känsla av att det B.K. köpte var till henne själv. Hon har aldrig varit med om att dela upp inköpsbelopp på detta sätt med någon annan kund. Hon tyckte att det var konstigt. Hon ville dock inte ifrågasätta B.K:s begäran, eftersom det var pinsamt och särskilt som B.K. var präst. Hon pratade dock med diakonen om det inträffade.

B.J. har uppgett följande. I början av år 2001 fick han indikationer från diakonen om att B.K. hade gjort egendomliga blomsterinköp. Han konfronterade då B.K. angående detta som frågade hur han kunde tro något sådant om henne. Han valde då att inte driva saken vidare.

Arbetsdomstolen gör följande bedömning. T.B. har berättat om att B.K. bett henne att dela upp inköpssumman för tre separata blomsterinköp och ett inköp av en vas som om varje inköp vore flera inköp, vilket hon gjort. B.K. har emellertid förnekat dessa uppgifter och sagt sig inte heller känna igen den vas på det fotografi som arbetsgivaren åberopat.

Arbetsgivarparterna har åberopat två fakturor från Iris blommor ställda till sjukhuskyrkan vid Hässleholms församling vilka har attesterats av B.K. Den ena fakturan är daterad 010201 och avser tre blomsterinköp i januari om sammanlagt 345 kr och den andra är daterad 001101 och avser fyra blomsterinköp i oktober om sammanlagt 690 kr.

Enligt T.B. framgår det av fakturorna att ett och samma inköp har delats upp eftersom löpnumren är i fel ordning i förhållande till inköpsdatum. Av fakturan från februari 2001 framgår det nämligen att löpnumret för inköpet den 10 januari är 5991, för inköpet den 12 januari är 5990 och för inköpet den 15 januari är 5989. På liknade sätt förhåller det sig med fakturan från november 2000. T.B. har dessutom påpekat att uppgifterna i fakturan måste vara felaktiga eftersom butiken under de aktuella dagarna självklart haft fler kunder och då kan inte endast tre följesedlar gått åt mellan den 10–15 januari.

När det gäller fakturan från november 2000 har T.B. berättat att den dessutom inte alls avsåg några blommor utan avsåg en designad plåtvas för 650 kr.

Det har inte framkommit något som föranleder domstolen att ifrågasätta T.B:s berättelse såvitt avser hennes uppgifter om att hon på B.K:s begäran delat upp de två aktuella inköpen i oktober 2000 och januari 2001 på flera köptillfällen, särskilt som hennes uppgifter vinner stöd av vad som går att utläsa av fakturorna. Inte heller finns det anledning att ifrågasätta hennes uppgift om att B.K. köpt en vas för 650 kr. Domstolen finner dock inte utrett att fakturan från november 2000 om sammanlagt 690 kr avser just vasen ifråga.

När det gäller de övriga inköp av blommor som arbetsgivarparterna lagt B.K. till last ger utredningen inte på samma sätt en lika klar och entydig bild av inköpen och anklagelserna är dessutom alltför oprecisa för att ens kunna bemötas av B.K. Enligt Arbetsdomstolens mening kan det därför inte, mot B.K:s bestridande, anses utrett att B.K. har gjort flera inköp hos Iris Blommor på motsvarande sätt.

Arbetsdomstolen finner sammanfattningsvis utrett att B.K. har gjort inköp för 345 kr 60 öre i januari 2001 och för 690 kr i oktober 2000 som hon låtit biträdet dela upp på flera följesedlar med olika inköpsdatum och belopp, vilket uppenbarligen inte följt gängse rutiner. Hon har därutöver köpt en vas för 650 kr. Om köpet i oktober 2000 avser just denna vas är dock oklart. Det får emellertid anses styrkt att vasen inte köpts för sjukhuskyrkans verksamhet, eftersom B.K. – överbevisad om att ha köpt den – inte har lämnat någon förklaring till vart den tagit vägen. När det gäller de båda uppdelade inköpen måste B.K. ha insett att det inte var rätt att förmå expediten att dela upp inköpssumman och därmed inför deras respektive arbetsgivare ge sken av att det var flera separata inköp till lägre belopp.

Har det förelegat laglig grund för avskedande eller i vart fall saklig grund för uppsägning?

Enligt 18 § lagen om anställningsskydd får en arbetstagare avskedas om han eller hon grovt har åsidosatt sina åligganden mot arbetsgivaren. I förarbetena (se prop. 1973:129 s.150) har framhållits att avskedande endast skall tillgripas i flagranta fall och att det skall vara fråga om sådant avsiktligt eller grovt

vårdslöst förfarande som inte rimligen skall behöva tålas i något rättsförhållande. Bland annat nämns fall då arbetsgivaren begått allvarliga brott mot arbetsgivaren, t.ex. stöld eller förskingring.

Av Arbetsdomstolens praxis följer att det som regel har ansetts oförenligt med anställningsavtalet att arbetstagaren gör sig skyldig till t.ex. allvarigare ohederligt förfarande mot arbetsgivaren (se t.ex. AD 1994 nr 46 och där gjorda hänvisningar).

Arbetsdomstolen har funnit utrett att B.K. dels vid fyra tillfällen låtit församlingen stå kostnader för mat om sammanlagt 2 570 kr 90 öre som inte kommit verksamheten till del, dels med församlingens medel inköpt en vas för 650 kr för annat ändamål än sjukhuskyrkans verksamhet, dels gjort inköp i oktober 2000 och i januari 2001 som hon förmått biträdet fakturera i mindre poster avseende olika köptillfällen. Som Arbetsdomstolen tidigare uttalat måste det ställas mycket höga krav på en prästs redbarhet och oförvitlighet (se AD 1998 nr 7). B.K. får genom sitt agerande anses ha missbrukat sin förtroendeställning som i församlingen anställd präst. Vid en samlad bedömning av vad som framkommit angående B.K:s handlande finner Arbetsdomstolen att hon grovt har åsidosatt sina åligganden mot församlingen. Att B.K. har en lång anställningstid och att hon synes ha skött sitt prästerliga ämbete på ett utmärkt sätt förändrar inte denna bedömning. I förarbetena till 1974 års anställningsskyddslag uttalas bl.a. att om arbetstagaren har gjort sig skyldig till sådana allvarliga förfaranden som kan föranleda avskedande bör det normalt sakna betydelse om han är äldre eller yngre, har längre eller kortare anställningstid etc. (prop. 1973:129 s. 255). Hässleholms församling har därför varit berättigad att skilja B.K. från anställningen genom avskedande. Förbundets talan skall alltså avslås.

Rättegångskostnader

Vid denna utgång har förbundet förlorat målet och skall därför utge ersättning till arbetsgivarparterna för rättegångskostnader. Om det yrkade beloppet råder inte tvist.

Domslut

1. Arbetsdomstolen avslår Kyrkans Akademikerförbunds talan.
2. Kyrkans Akademikerförbund skall utge ersättning för Svenska kyrkans Församlingsförbunds och Hässleholms församlings rättegångskostnader med etthundraåttioåttatusentrehundrafyrtionio (188 349) kr, varav 129 000 kr avser ombudsarvode, med ränta enligt 6 § räntelagen på det förstnämnda beloppet från dagen för denna dom till dess betalning sker.

Ledamöter: Cathrine Lilja Hansson, Sören Öman, Mårten Holmström, Tomas Weis, Agnes Günther, Alf Karlsson och Lars E. Rabenius. Enhälligt.

Sekreterare: Cecilia Tallkvist